

STN	Peňažné ohodnocovanie environmentálnych vplyvov a súvisiacich environmentálnych aspektov (ISO 14008: 2019)	STN EN ISO 14008 83 9008
------------	---	--

Monetary valuation of environmental impacts and related environmental aspects

Évaluation monétaire des impacts environnementaux et des aspects environnementaux associés

Monetäre Bewertung von Umweltauswirkungen und damit verbundenen Umweltaspekten

Táto slovenská technická norma je slovenskou verziou európskej normy EN ISO 14008: 2020. Preklad zabezpečil Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo Slovenskej republiky. STN EN ISO 14008 má rovnaké postavenie, ako majú oficiálne verzie.

This standard is the Slovak version of the European Standard EN ISO 14008: 2020. It was translated by Slovak Office of Standards, Metrology and Testing. STN EN ISO 14008 has the same status as the official versions.

Nahradenie predchádzajúcich dokumentov

Táto slovenská technická norma nahrádza anglickú verziu STN EN ISO 14008 z februára 2021 v celom rozsahu.

136240

Národný predhovor

Obrázky v tejto STN sú prevzaté z elektronických podkladov dodaných z ISO, © 2019 ISO, ref. č. ISO 14008: 2019 E.

Táto slovenská technická norma obsahuje tri národné poznámky.

Vypracovanie slovenskej technickej normy

Spracovateľ: Ing. Emília Boďová, PhD., Trnava

Technická komisia: TK 72 Environmentálne manažérstvo

**Peňažné ohodnocovanie environmentálnych vplyvov
a súvisiacich environmentálnych aspektov
(ISO 14008: 2019)**

Monetary valuation of environmental impacts
and related environmental aspects
(ISO 14008: 2019)

Évaluation monétaire des impacts
environnementaux et des aspects
environnementaux associés
(ISO 14008: 2019)

Monetäre Bewertung von Umweltauswirkungen
und damit verbundenen Umweltaspekten
(ISO 14008: 2019)

Túto európsku normu schválil CEN 12. júla 2020.

Členovia CEN sú povinní plniť vnútorné predpisy CEN/CENELEC, v ktorých sú určené podmienky, za ktorých sa tejto európskej norme bez akýchkoľvek zmien priznáva postavenie národnej normy. Aktualizované zoznamy a bibliografické odkazy týkajúce sa týchto národných noriem možno na požiadanie dostať od Riadiaceho strediska CEN-CENELEC alebo od každého člena CEN.

Táto európska norma existuje v troch oficiálnych verziách (anglickej, francúzskej, nemeckej). Verzia v akomkoľvek inom jazyku, ktorú na vlastnú zodpovednosť vydal člen CEN v preklade do národného jazyka a ktorá bola oznámená Riadiacemu stredisku CEN-CENELEC, má rovnaké postavenie, ako majú oficiálne verzie.

Členmi CEN sú národné normalizačné organizácie Belgicka, Bulharska, Cypru, Česka, Dánska, Estónska, Fínska, Francúzska, Grécka, Holandska, Chorvátska, Írska, Islandu, Litvy, Lotyšska, Luxemburska, Maďarska, Malty, Nemecka, Nórska, Poľska, Portugalska, Rakúska, Rumunska, Severného Macedónska, Slovenska, Spojeného kráľovstva, Srbska, Španielska, Švajčiarska, Švédsko, Talianska a Turecka.

CEN

Európsky výbor pre normalizáciu
European Committee for Standardization
Comité Européen de Normalisation
Europäisches Komitee für Normung

Riadiace stredisko CEN-CENELEC: Rue de la Science 23, B-1040 Brusel

Obsah

strana

Európsky predhovor	6
Úvod	7
1 Predmet	8
2 Normatívne odkazy	8
3 Termíny a definície	8
3.1 Environmentálne vplyvy a environmentálne aspekty	8
3.2 Environmentálna ekonómia	9
4 Zásady	11
4.1 Všeobecne	11
4.2 Opis zásad	11
4.2.1 Presnosť	11
4.2.2 Úplnosť	11
4.2.3 Jednotnosť	11
4.2.4 Dôveryhodnosť	11
4.2.5 Relevantnosť	11
4.2.6 Transparentnosť	12
5 Plánovanie peňažného ohodnocovania	12
5.1 Všeobecne	12
5.2 Cieľ peňažného ohodnocovania a jeho zamýšľané publikum	12
5.3 Špecifikácia environmentálnych vplyvov alebo environmentálnych aspektov	13
5.4 Ľudia, ktorých preferencie a perspektívy sa berú do úvahy	14
5.5 Zachytené prvky celkovej ekonomickej hodnoty	14
5.6 Metóda peňažného ohodnocovania	15
6 Požiadavky na peňažné ohodnocovanie a postupy peňažného ohodnocovania	16
6.1 Všeobecne	16
6.2 Zástupcovia trhových cien	16
6.2.1 Trhové ceny obchodovaného tovaru a práce	16
6.2.2 Metóda nákladov na chorobu	16
6.3 Metódy prejavenej preferencie	17
6.3.1 Všeobecne	17
6.3.2 Metóda nákladov na prevenciu	17
6.3.3 Metóda hedonickej ceny	18
6.3.4 Metóda cestovných nákladov	19
6.3.5 Údaje odvodené z verejných referend	19
6.4 Metódy vyjadrenej preferencie	20
6.4.1 Všeobecne	20

6.4.2	Ohodnocovanie metódou eventualít	21
6.4.3	Experiment na základe výberu	21
6.5	Prenos hodnoty	22
6.5.1	Všeobecne	22
6.5.2	Priestorový prenos hodnoty	23
6.5.3	Časový prenos hodnoty	23
6.6	Úpravy meny a základného roka	23
6.6.1	Všeobecne	23
6.6.2	Úpravy meny	23
6.6.3	Úpravy základného roka	23
6.6.4	Súbežné úpravy meny a základného roka	24
6.7	Váženie na základe majetku	24
6.8	Diskontovanie	24
6.8.1	Všeobecne	24
6.8.2	Diskontovanie pri konštantnej sadzbe	25
6.8.3	Diskontovanie pri premenlivých sadzbách	25
6.9	Analýza neistoty a citlivosti	25
7	Prepojenie peňažných hodnôt environmentálnych vplyvov so súvisiacimi environmentálnymi aspektmi	26
8	Kontrola kvality	27
9	Podávanie správ	27
Príloha A (informatívna) – Vývojový diagram na aplikáciu tohto dokumentu		29
Príloha B (informatívna) – Posudzovanie podobností v rámci prenosu hodnoty – Príklad lesných ekosystémových služieb, ktoré sa nezameriavajú na poskytovanie dreva		30
Príloha C (informatívna) – Peňažné ohodnocovanie v ekonomii blahobytu		31
Príloha D (informatívna) – Príklad formátu databázy		34
Literatúra		35

Európsky predhovor

Text ISO 14008: 2019 vypracovala technická komisia ISO/TC 207 Environmentálne manažérstvo Medzinárodnej organizácie pre normalizáciu ISO a CCMC ju prevzal ako EN ISO 14008: 2020.

Tejto európskej norme sa musí priznať postavenie národnej normy buď vydaním identického textu, alebo oznámením najneskôr do februára 2021, a národné normy, ktoré sú s ňou v rozpore, musia sa zrušiť najneskôr do februára 2021.

Upozorňuje sa na možnosť, že niektoré časti tohto dokumentu môžu byť predmetom patentových práv. CEN nezodpovedá za identifikáciu ktoréhokoľvek alebo všetkých takýchto patentových práv.

V súlade s vnútornými predpismi CEN-CENELEC sú túto európsku normu povinné prevziať národné normalizačné organizácie týchto krajín: Belgicka, Bulharska, Cypru, Česka, Dánska, Estónska, Fínska, Francúzska, Grécka, Holandska, Chorvátska, Írska, Islandu, Litvy, Lotyšska, Luxemburska, Maďarska, Malty, Nemecka, Nórska, Poľska, Portugalska, Rakúska, Rumunska, Severného Macedónska, Slovenska, Slovinska, Spojeného kráľovstva, Srbska, Španielska, Švajčiarska, Švédsko, Talianska a Turecko.

Oznámenie o schválení

Text ISO 14008: 2019 schválil CEN ako EN ISO 14008: 2020 bez akýchkoľvek modifikácií.

Úvod

Súkromné a verejné organizácie čelia rizikám a príležitostiam v dôsledku priaznivých alebo nepriaznivých environmentálnych vplyvov a súvisiacich environmentálnych aspektov svojich činností. Peňažné ohodnocovanie týchto environmentálnych vplyvov a súvisiacich environmentálnych aspektov podporuje organizácie pri vytváraní udržateľnejších obchodných modelov a postupov. Použitie peňažného ohodnocovania neznamená, že peniaze sú jedinou metrikou hodnoty.

Tento dokument je určený všetkým organizáciám, ktoré chcú vykonať štúdie peňažného ohodnocovania alebo preskúmať, zhrnúť alebo využiť výsledky. Organizácie majú často skúsenosti s posúdením aspoň niektorých environmentálnych aspektov a environmentálnych vplyvov vyplývajúcich z ich činností vo fyzikálnych jednotkách. Je užitočné určiť peňažné hodnoty týchto environmentálnych vplyvov a/alebo súvisiacich environmentálnych aspektov s cieľom ďalšieho začlenenia týchto informácií do rozhodovacích procesov. Peňažné ohodnocovania umožňujú porovnania a kompromisy medzi rôznymi environmentálnymi záležitosťami a medzi environmentálnymi a inými záležitosťami. Toto je užitočné napríklad pri úvahách o stratégii a investíciách organizácie, návrhu produktu a služby, manažérskom účtovníctve, hodnotení environmentálneho správania, monitorovaní životného prostredia a podávaní správ o ňom, právnych predpisoch alebo environmentálnej politike a regulácii.

Prostredníctvom metód peňažného ohodnocovania sa určujú v životnom prostredí peňažné hodnoty zmien a nie absolútna hodnota životného prostredia.

Tento dokument podporuje metódy manažérstva environmentu a riziká, ako sú analýza nákladov a prínosov, posudzovanie rizika a posudzovanie životného cyklu.

Hlavným účelom dokumentu je zvýšiť informovanosť, porovnateľnosť a transparentnosť peňažného ohodnocovania environmentálnych vplyvov a súvisiacich environmentálnych aspektov. Týmto sa poukazuje na výhody, ktoré metódy peňažného oceňovania ponúkajú používateľom. Na dosiahnutie tohto účelu je nevyhnutné, aby metódy, údaje a predpoklady, použité na odvodenie peňažných hodnôt, boli normalizované a transparentne zdokumentované. Rozmanitosť peňažných hodnôt, metód určovania peňažných hodnôt a etických pohľadov na peniaze si vyžaduje starostlivé zváženie a prezieravú komunikáciu.

Tento dokument poskytuje rámec zahŕňajúci princípy, požiadavky a usmernenia na peňažné ohodnocovanie environmentálnych vplyvov a súvisiacich environmentálnych aspektov podľa princípov ekonomickej blahobyti. Metódy peňažného ohodnocovania v tomto dokumente možno použiť aj na ohodnotenie skutočných alebo potenciálnych vplyvov na prírodný kapitál, napríklad na abiotické zdroje, biodiverzitu, ekosystémy a ekosystémové služby. Hodnotený vplyv môže byť dôsledkom environmentálnych aspektov a environmentálnych závislostí organizácií. Environmentálne vplyvy môžu mať účinok na zásoby a kvalitu prírodného kapitálu, čo ovplyvní súvisiace toky výhod (vrátane ľudského zdravia).

Tento dokument sa zameriava na metódy ohodnocovania a nie na metódy kalkulácie. To znamená, že požiadavky a usmernenia, týkajúce sa posúdenia nákladov, sa uvádzajú iba vtedy, ak sa náklady používajú ako miera peňažných hodnôt.

V tomto dokumente sú mnohé metodické požiadavky alebo odporúčania určené ľuďom, ktorí posudzujú peňažné hodnoty. Dodržiavanie týchto požiadaviek a odporúčaní dáva možnosť uplatniť dobrú prax v peňažnom ohodnocovaní. Požiadavky, nachádzajúce sa v článku týkajúcom sa podávania správ, môžu používateľovi peňažných hodnôt pomôcť pri posúdení kvality štúdie peňažného ohodnocovania.

Tento dokument sa zaoberá plánovaním peňažného ohodnocovania (pozri článok 5), samotným peňažným ohodnocovaním (pozri článok 6), spôsobom, akým sa vytvárajú prepojenia medzi environmentálnymi vplyvmi ohodnotenými v peňažnom vyjadrení a súvisiacimi environmentálnymi aspektmi (pozri článok 7), kontrolou kvality peňažného ohodnocovania (pozri článok 8) a podávaním správ (pozri článok 9).

1 Predmet

Tento dokument špecifikuje metodický rámec pre peňažné ohodnocovanie environmentálnych vplyvov a súvisiacich environmentálnych aspektov. Environmentálne vplyvy zahŕňajú vplyvy na ľudské zdravie a na zastavané prostredie a prírodné prostredie. Environmentálne aspekty zahŕňajú znečistenia a využívanie prírodných zdrojov.

Metódy peňažného ohodnocovania, uvádzané v tomto dokumente, sa môžu použiť aj na lepšie pochopenie závislostí organizácií od životného prostredia.

Pri plánovaní peňažného ohodnocovania sa berie do úvahy zamýšľané použitie výsledkov, ale samotné použitie je mimo predmetu tohto dokumentu.

V tomto dokumente je peňažné ohodnocovanie spôsobom na vyjadrenie hodnoty v spoločnej jednotke, ktorá sa používa pri porovnávaní a kompromisoch medzi rôznymi environmentálnymi záležitosťami a medzi environmentálnymi a inými záležitosťami. Peňažná hodnota, ktorá sa má určiť, zahŕňa niektoré alebo všetky hodnoty vyjadrené v koncepte celkovej ekonomickej hodnoty. Berie sa do úvahy antropocentrická perspektíva, ktorou sa presadzuje, že prírodné prostredie má hodnotu, pokiaľ poskytuje človeku užitočnosť (blahobyť). Peňažné hodnoty, uvádzané v tomto dokumente, nie sú absolútne hodnoty, ale sú to ekonomické hodnoty, uplatňované v kompromisoch medzi alternatívnymi alokáciami zdrojov.

Hoci niektoré metódy ohodnocovania majú v názve termín „náklady“, tento dokument nezahŕňa ani kalkuláciu, ani účtovníctvo. Tento dokument nezahŕňa vývoj modelov prepájajúcich environmentálne aspekty s environmentálnymi vplyvmi.

Poznámka. – V tomto dokumente to, čo sa ohodnocuje v peňažnom vyjadrení, sú buď environmentálne vplyvy, alebo environmentálne aspekty. Pri ohodnotení environmentálnych vplyvov organizácie je dôležité, aby sa vytvorili prepojenia medzi environmentálnymi aspektmi a environmentálnymi vplyvmi.

2 Normatívne odkazy

V tomto dokumente nie sú použité normatívne odkazy.

koniec náhľadu – text ďalej pokračuje v platenej verzii STN